

Det nysgerrige menneske

Steno Museets nye videnskabshistoriske udstilling om menneskets nysgerrige udforskning af universets byggesten slog dørene op for publikum kort efter sommerferien og blev åbnet officielt den 26. september 2018.

Udstillingen *Det nysgerrige menneske – på opdagelse i en usynlig verden* har været længe undervejs, men er nu åbnet på behørig vis med taler, vin og Kemisk Kantines altid interessante anretninger.

En velkomst

Den første taler og toastmas-

ter for arrangementet var Science Museernes direktør, Bent Lorenzen. Han talte om Steno Museets bevægelse fra det udstillingsrum, det var engang, til det moderne lærings- og oplevelsesrum, som det ønsker at være i dag. Han talte om at åbne op for skolerne og om ønsket om at være en stemme i et moderne, netværksbaseret informationssamfund.

Åbningsreceptioner på f.eks. museer er som håndskrifters begyndelsesbøgstav, en forsiret og forgyldt begyndelse. Et håb om at læseren vil bevæge sig ind i teksten og museumsgæsten ind på museet og lade sig –

med den gamle remse – *belære, bevæge og behage*. Ordet belære har i nogens øre en uheldig klang i dag, men det bør man måske ikke lade sig afskrække af, hvis man netop, som Bent Lorenzen formulerede det, tænker i den mere moderne term læring. På samme måde kan man måske oversætte det at blive behaget og bevæget til at opleve på en sådan måde, at både følelser og tanker, syn og sanser involveres.

En oversigt og en stor tak

En åbningsreception er som sagt en velkomst til publikum. Men den er også et farvel til en intensiv proces op mod en officiel udstillingsåbning.

Museumsinspektør Hans Buhl, som er en af *Det nysgerrige menneskes* kuratorer, var receptionens næste taler. Udstillingens faglige udgangspunkt er det 20. århundredes fysik, sagde han, atomet og forskningen i naturens mindste byggesten. Han fortalte om baggrunden for udstillingen og gennemgik dens temaer, som bl.a. viser, hvordan nysgerrighed

Udstillingen *Det nysgerrige menneske* blev åbnet med gæster, taler, vin og mad. Foto: Erik Balle.

kan føre til ny viden, men også dilemmaer, der kan følge i kølvandet på nye opdagelser.

Hans Buhl takkede alle på museet for deres hjælp med udstillingen, ligesom han takkede de eksterne samarbejdspartnere. Sidst, men ikke mindst, var der stor tak til diverse fonde for deres økonomiske støtte til udstillingen. Talen kan ses i sin helhed efter denne artikel.

Mod til at være nysgerrig – og at tage fejl

Den næste taler, Ulrik Uggerhøj, som er professor og institutleder på Institut for Fysik og Astronomi, ønskede tillykke med udstillingen og et velvalgt emne. Han causerede over nysgerrighed, den 7-årige undersøgelse af regnorme, forundring og videbegær. Han talte om *the Curious Character*, fysikeren Richard Feynman. Han nævnte også, at Niels Bohr – hvis pipe kan ses i udstillingen – var fortæller for mod, dvs. mod til at være nysgerrig og at turde, også turde at tage fejl.

Og så smed han, Ulrik Uggerhøj, en tippetop på gulvet, så vi, gæsterne ved receptionen, stod som Niels Bohr på et berømt billede

Som en del af sin tale om nysgerrige forskere demonstrerede institutleder på IFA, Ulrik Uggerhøj, en tippetop på gulvet i foyeren. Foto: Erik Balle.

let krumbøjede over den, tippetoppen, hvis bevægelse stadig undrer og er svært at forklare ud fra fysikkens love.

Uggerhøj talte om vilje og træning – og om, at udstillingen *Det nysgerrige menneske* er en modig udstilling.

Oversætterens kommentar

Engang imellem kan man i en bog se en oversætters

kommentar, når noget ikke kan oversættes direkte eller har en særegen sproglig betydning, som er svært at gengive på et andet sprog end det oprindelige.

Oversætterens kommentar var også til stede ved åbningen af *Det nysgerrige menneske*, da oversætteren af udstillingsteksterne, Heidi Flegal, fik ordet og begyndte at synge det periodiske system. På engelsk naturlig-

Udstillingens oversætter Heidi Flegal underholdt med Tom Lehrers berømte sang *The Elements*, som nævner alle grundstofferne i det periodiske system. Foto: Erik Balle.

vis. Hendes fremførelse af Tom Lehrers *The Elements* var en smuk præstation og et morsomt og uformelt indslag. Man bliver let forpuftet af at synge sig igennem grundstofferne, men *keep up the good work*, Heidi, *palladium*, *promethium*, *potassium*, *polonium*, og mange, mange – mange flere.

CERN, stort og småt – og med mennesker bag

Receptionens næste taler var leder af Microcosm-udstillingen på CERN, Emma Sanders. Hun talte om at skabe muligheder for at involvere sig i videnskab

og en samtidig humanisering af en naturvidenskab, der kan virke fremmedgjort og elitær. Derfor bifaldt hun formidlingen i udstillingen *Det nysgerrige menneske*, der ud over big science også lægger vægt på det menneskelige ansigt bag forskningen.

Vi tror på at dele, sagde Sanders, på *collaborate learning*, og så fortalte hun om, hvordan CERN opstod i 1954 som et internationalt samarbejde – netop *in the spirit of open collaboration*. I dag er der masser af danske studerende og forskere ved CERN, som samarbej-

der med tusindvis fra andre lande.

Emma Sanders takkede også for samarbejdet og glædede sig over at se acceleratoren og de andre genstande fra CERN i udstillingen.

Dekanen takkede for indsatsen

Den sidste taler var Niels Chr. Nielsen, dekan ved Science and Technology, AU. Nielsen sagde tak til Sanders, til CERN, til Hans og til Bent – for en udstilling med stor betydning. På denne måde blev ringen så at sige sluttet med en taknemmelighed, der går begge veje, fra Science Museerne til universitetsledelsen, men også den anden vej.

Samtidig mindede dekanen om, at Science Museerne formidler videnskab til brede kredse og i de senere år har øget det samlede besøgstal kraftigt. Han glædede sig over, at Steno Museet med udstillingen bidrager til at vække nysgerrighed i forhold til naturens indretning, for der er behov for naturvidenskabelig forskning, også frem mod en bæredygtig, global udvikling.

På den måde opstår der igen en dobbelthed, nemlig

den, at udstillingen *Det nysgerrige menneske* handler om menneskets nysgerrige ønske om indblik i universet, men samtidig skal udstillingen også vække nysgerrighed – og ikke mindst det yngre publikums nysgerrige interesse.

Protonerne sparkes i gang

Det nysgerrige menneske rummer mange interaktive elementer, bl.a. et såkaldt protonfodboldspil. Det går

ud på at sparke “protoner” sammen, hvorefter man på en stor skærm kan aflæse deres energi og ikke mindst se alle de nye partikler, der dannes, hvis de kolliderer.

Man må selv som temmelig voksen medgive at spillet, som i øvrigt er udviklet på CERN, er sjovt, tankevækkende og nysgerrighedsskabende. En fin illustration og begrebsliggørelse af *big* – og temmelig *fun science*.

Nogle udstillinger åbnes med traditionelle røde bånd, der klippes over af myndighedspersoner. Lærings- og oplevelsesrummet *Det nysgerrige menneske* blev indviet ved, at Emma Sanders og Niels Chr. Nielsen sparkede protoner sammen og frembragte en flot kollision. Hermed var udstillingen officielt åbnet!

Mary Marie Kromann

Udstillingen blev indviet ved, at Emma Sanders fra Microcosm på CERN og dekan for ST, Niels Chr. Nielsen, spillede protonfodbold og endte med at lave en stor, flot partikkelkollision. Foto: Erik Balle.